2008 жыл, 21-чи МАРТ, БАЙРЫМ КЮН. № 55 (179О6)

ЗАМАН

ГАЗЕТ 1924 ЖЫЛДАН БЕРИ ЧЫГЪАДЫ

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

Интернет-версия: zaman.smikbr.ru

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

БАГЪАСЫ 3 СОМДУ

КъМР-ни ПАРЛАМЕНТИНДЕ

Депутатла Президентни Посланиясы жашауда къалай бардырылгъанына тынгылагъандыла

Тюнене Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини уллу жыйылыуу болгъанды. Аны республиканы законла чыгъарыучу органыны башчысы Бечелланы Илияс бардыргъанды. Анга КъМР-ни Правительствосуну Председатели Андрей Ярин, республиканы прокурору Олег Жаритов, Конституция сюдню судьясы Юрий Кетов, КъМР-ни Президентини бла Правительствосуну Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентинде бла сюд органларында келечиси Залим Кашироков къатышхандыла.

Депутатла республиканы Контроль-эсеплеучю палатасыны председатели Рахайланы Борисни бла Къабарты-Малкъарда Адамны эркинликлери жаны бла уполномоченныйи Зумакъулланы Борисни отчётларына тынгылагъандыла. Бир къаум законлагъа бла законопроектлеге къарап, аланы биринчи эм экинчи окъулуларында къабыл кёргендиле.

Правительстволу сагъатда уа КъМР-ни Правительствосуну Председателини биринчи заместители Мурат Тхазаплижев Парламентте Къабарты-Малкъар Республиканы Президентини Посланиясы жашауда къалай бардырылгъанына юсюнден билдиргенди.

Жыйылыуда битеу да жыйырма бешден артыкъ вопросха къаралгъанды, алагъа кёре тийишли оноула да чыгъарылгъандыла.

ТЕКУЛАНЫ Хауа.

Атаккуланы Салихни жашы Русланны Къабарты-Малкъар Республиканы Май районуну 2-чи номерли сюд участкасыны жарашдырыучу судьясыны къуллугъуна салыуну юсюнден

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини

БЕГИМИ

Къабарты-Малкъар Республиканы Конституциясыны 110-чу статьясыны 1-чи кесегини «и» пунктуна, 117-чи статьясыны 3-чю кесегине эмда «Къабарты-Малкъар Республиканы жарашдырыучу судьяларыны юслеринден» Къабарты-Малкъар Республиканы Закону 6-чы статьясына тийишлиликде Къабарты-Малкъар Республиканы Парламенти **бегим этеди**:

1.**Атаккуланы Салихни жашы Русланны** Къабарты-Малкъар Республиканы Май районуну 2-чи номерли сюд участкасыны жарашдырыучу судьясыны къуллугъуна беш жылгъа салыргъа.

2.Бу Бегим къабыл этилген кюнден кючюне киреди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председатели БЕЧЕЛЛАНЫ И.

Нальчик шахар, 2008 жылда 20-чы мартда, №1359-П-П.

Газаланы Байдуллахны жашы Хадисни Къабарты-Малкъар Республиканы Элбрус районуну 2-чи номерли сюд участкасыны жарашдырыучу судьясыны къуллугъуна салыуну юсюнден

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини

БЕГИМИ

Къабарты-Малкъар Республиканы Конституциясыны 110-чу статьясыны 1-чи кесегини «и» пунктуна, 117-чи статьясыны 3-чю кесегине эмда «Къабарты-Малкъар Республиканы жарашдырыучу судьяларыны юслеринден» Къабарты-Малкъар Республиканы Закону 6-чы статьясына тийишлиликде Къабарты-Малкъар Республиканы Парламенти **бегим этеди**:

1.**Газаланы Байдуллахны жашы Хадисни** Къабарты-Малкъар Республиканы Элбрус районуну 2-чи номерли сюд участкасыны жарашдырыучу судьясыны къуллугъуна беш жылгъа салыргъа.

2.Бу Бегим къабыл этилген кюнден кючюне киреди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председатели БЕЧЕЛЛАНЫ И.

Нальчик шахар, 2008 жылда 20-чы мартда, №1360-П-П

Нальчик шахар округну жер-жерли администрациясыны башчысын сайлар муратда конкурс бардырыу жаны бла конкурс комиссияны членлерин салыуну юсюнден

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини

БЕГИМИ

«Россей Федерацияда жер-жерли самоуправлениясы къурау битеулю принциплерини юслери нден» Федеральный законну 37-чи статьясына 5-чи кесегине тийишлиликде Къабарты-Малкъар Республиканы Парламенти бегим этеди:

1.Нальчик шахар округну жер-жерли администрациясыны башчысын сайлар муратда конкурс бардырыу жаны бла конкурс комиссияны членлерине бу адамланы салыргъа:

Бабаланы Хамитни жашы Хусейни – Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Миллетле аралы халла жаны бла комитетини сопредседателин

Власов Александр Алексеевични –Къабарты-Малкъар Республиканы Президентини Администрациясыны башчысыны заместителин- Къабарты-Малкъар Республиканы Президентини Администрациясында къырал службаны, кадрланы эм жер-жерли самоуправлениясыны вопрослары жаны бла управлениясыны тамата сын

Каширокову Залим Карачаевични – Къабарты-Малкъар Республиканы Президентини бла Правительствосуну Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентинде бла сюд органларында келечиси

2.Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини «Нальчик шахар округну жер-жерли администрациясыны башчысын сайлар муратда конкурс бардырыу жаны бла конкурс комиссияны членлерин салыуну юсюнден» 2006 жылда 22-чи июньда чыгъарылгъан 850-П-П номерли Бегини кючюн тас этгеннге санаргъа.

3.Бу Бегимни жер-жерли самоуправлениясы Нальчик шахар Советине жиберирге.

4.Бу Бегим къабыл этилген кюнден кючюне киреди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председатели БЕЧЕЛЛАНЫ И.

Нальчик шахар, 2008 жылда 20-чы мартда, №1361-П-П

Саулукъ сакълау

Жангы поликлиника ачылгъанды

Тюнене Нальчикде Орджоникидзе ат лы орамны 65-чи номерли юйюнде жангы энчи иели поликлиника ачылгъанды. Анда тишлеге бакъгъан, терапия, эндокринология, гинекология, функциональный диагностика, дагъыда башха кабинетле, лаборатория, он адамгъа ундуругъу бла кюндюз бакъгъан стационар эм операция блок, УЗИ кабинет бардыла.

Быллай поликлиника республикада биринчи кере ачылады. Аны юйюрню жылында ачылгъаныны да барды магъанасы. Анда кёп сабийли анала, аз хакъ тёлеп, саулукъларына къаратыргъа онг табарыкъдыла.

-Мында,-дейди поликлиниканы генералный директору, медицина илмуланы доктору, профессор Ёзденланы Зухура,- биз бир къаум жангы оборудование алгъанбыз, кёп бармай дагъыда медицина керекле аллыкъбыз. Поликлиникада уста врачла, аланы араларында уа профессорла, медицина илмуланы кандидатлары да ишлерикдиле. Кюндюзгю стационарда жатхан адам а битеу керекли затла бла жалчытылынырыкъды. Ала хайырланырча душлары болгъан кабинала да ишлерикдиле.

Поликлиниканы баш врачы медицина илмуланы кандидаты Шауалаты Венерады. «Саулукъ сакълауну бу жангы учреждениясында, айтханыбызча, юйюрню, ананы саулугъуна энчи эс буруллукъду,- дейди ол. - Алайды да, аланы барысына да саулукъ тежей, бизден болушлукъ излеген хар инсаннга да эшиклерибиз ачыкъдыла».

ХОЛАЛАНЫ Марзият.

СУРАТДА: къызыл лентаны кесген кезиуде (онгдан солгъа) Ёзденланы Зухура, аны атасы Залийханланы Хаджимурат эм республиканы Президентини советниги Уяналаны Аминат.

Суратны автор алгъанды.

Семинар

Сингапурда бла Гонконгда усталыкъларын ёсдюргендиле

КъМР-ни Президенти Арсен Канокову бу башламчылыгъы бла республиканы экономикасына жараулу кадрланы хазырлау программа жарашдырылып, жашауда бардырылады. Ол юч бёлюмден къуралады: бизни специалистлени халкъла аралы бизнес школлада окъутуу, антикризисный арбитраж управляющийлени хазырлау, гитче эм орталыкъ бизнесге жараулу кадрланы окъутуу.

Орта кюн а Нальчикде «Бизнес-инкубаторда» ючюнчю бёлюм бла усталыкъларын ёсдюргенлеге бла тыш къыраллада онкюнлюк стажировканы ётгенлеге сертификатла бергендине. Аны бла байламлы къуучлы жыйылыуну КъМР-ни экономиканы айнытыу эм сатыу-алыу министрини орунбасары Мурат Керефов ачханды эм бардыргъанды. Сертификатланы бериден алгъа ол программаны башха эки бёлюмю да жашауда бардырыла башлагъанларын билдиргенди. Аны айтханына кёре, бу иш бла байламлы ол кюн «Бизнес-инкубаторда» халкъла аралы бизнес школлагъа барыргъа онглары болгъанла ингилиз тилден тестирование ётгенди. Экономиканы айнытыу эм сатыу-алыу министерствону специалистлери антикризисный управляющийлеге окъурукъ адамланы къауумларын да хазырлай турадыла.

- Сиз биринчи кезиуден ётгенсиз, ары тюшер онгугъуз да барды. Быйыл жетишалмай къалсагъыз, программа энтта да тёрт жылны ичинде бардырыллыкъды, заманыгъыз барды, - деген Керефов.

Россейни башха субъектлеринде быллай программа болмагъанын да чертгенди ол. Ызы бла Сингапурда бла Гонконгда онкюнлюк стажировканы ётген жетеуленгге сертификатла бергендине. Аланы санында - таулу къызла Эфендиланы Залина бла Тлизамланы Лидия.

Москвада «Мирбис» деген халкъла аралы бизнес школну бошагъанларына шагъатлыкъ къагъытла алгъан онжети адамны ичинде Эфендиланы Азиза , Жангоразланы Данизат, Жаболаны Леонид, Атмырзаланы Лейля да бардыла. Онеки адамгъа уа, ол санда Мокъаланы Маринагъа, Къулийланы Арсеннге, Уяналаны Маратха, усталыкъларын ёсдюргенлерине сертификатла бергендиле.

Андан сора Мурат Анатольевич жыйылгъанлагъа бу курсланы ётюуге жууаплы къаргъанлары ючюн ыразылыгын билдиргенди. «Мирбисни» устаслары мындан барып билим алгъанланы юслеринден ыспас бла айтханларын да чертгенди ол. Республиканы башчылары бу программагъа уллу ышанылукъ бла къарагъанларын, аны юсю бла билим алгъанла, усталыкъларын ёсдюргенле да Къабарты-Малкъарны экономикасын айнытыугъа къошумчулукъ этериклерине ышанганларын да белгилегенди министрни орунбасары.

ОСМАНЛАНЫ Айшат.

ТУРНИР

Россейни бек кючлю боксчулары къатышадыла

Нальчикде жангы ачылгъан Спорт дворецде бараз кюн боксдан «А» классда Малкъар халкъны къыраллыгъы къайтарылгъан кюнге жораланнган битеуроссей турнир ачылгъанды. Быйыл бла ол 10-чу кере бардырылады. Бу жол анга къыралны бек кючлю 92 боксчусу къатышхандыла.

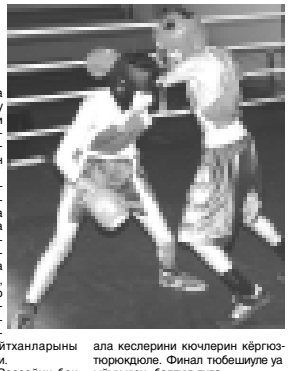

Турнирни къуучлы халда ачылыуна КъМР-де Адамны эркинликлерин къоруулау жаны бла уполномоченныйи Зумакъулланы Борис, Физкультура эм спорт жаны бла къырал комитетини председатели Аслан Афаунов, Парламентни Культура, спорт, туризм эм асламлы информация органла жаны бла комитетини таматасы Заур Апшев эм башхала къатышхандыла. Эришиулени ачаргъа биринчи сёз Зумакъулланы Борисге берилгенди. Ол спорт байрамны къыргъаналагъа эм бардыргъанлагъа жюрек ыразылыгъын билдирип, ол турнирни сыйы жылдан-жылгъа ёсе барлыгъына ийнанганын чертгенди.

Аслан Афаунов да, ол сёзлеге къошула, малкъар халкъ кёрген къыйынлыкъны сынаргъа энди бир миллетге да тюшмесин, дегенди.

- Аны къыраллыгъы къайтарылгъан кюн а барыбызгъа да уллу байрамды. Бу эришиуле Россейни бек кючлю турнирлериндге бириди ле, - деп чертгенди Аслан Мартинович.

Ызы бла бери келгенле ингушлу назмучу къыз А. Мархиева малкъар халкъгъа атап жиберген назмугъа тынгылагъандыла. Анда таулула да, аны халкъыча, кёчгюнчюлюкню азабын чекгенлерини эм тугъан жерлерине кеси энчиликлерин тас этмей къайтханларыны юсюнден айтыла эди.

Андан сора уа Россейни бек кючлю боксчулары эришин башлагъандыла. Тёрт кюнню ичинде ала кеслерини кючлерин кёргюзтюрюкдюле. Финал тюбешиуле уа ыйых кюн боллукъдула.

ТАППАСХАНЛАНЫ Аминат.

КЪЫРАЛ ЖУМУШЛА

Улутхачылыкъны къурутургъа хазырланадыла

Жамауат палатаны жыйылыуу болгъанды. Анда РФ-ни кёп болмай айырылгъан Президенти Дмитрий Медведевни тири къытышыуу бла 2020 жылгъа дери къыралны айныууну стратегиялы планы сюзюлгенди. Ол планда халкъны битеу категориялары эсге алыныргъа керекдиле, онгсузланы, къыяулуланы, къарысусузланы да унутургъа жарарыкъ тюйюлдю, уллу къуралыуланы, онглары чекленнген социальный къауумланы эркинликлери унутулсала да, терс боллукъду. Жамауат палата право культураны айныгъуда уллу магъананы тутаргъа боллукъду, дегенди жангы къырал башчы.

- Законнга къалай-алай болса да деп къарау, бизни обществобузгъа чырмаулукъ этгенден сора да, къыралыбызны айныууна да уллу зарар келтиреди. Биз барыбыз да закон къыралны барлыкъ жолун шарт тохташдырлыкъ кюч болгъанын халкъ, артыкъда къырал къуллукъчула, ангыларча этерге керекбиз, - дегенди жангы Президент.

Жуукъ заманда улутхачылыкъгъа, законнга бузукълукъ этиуге къажау кюреширге, аллай кемчиликлени жашаудан тюллери-тамырлары бла къурутургъа себеплик этерик законопроектле жарашдырыллыкъдыла, - деп къошханды Дмитрий Медведев.

- Улутхачылыкъгъа, бузукъчулукъгъа къажау кюрешде къуру законладан сора, башха амалла да хайырланылыргъа керекдиле. Шарт алып айтханда, жамаатны кючю да, акъылы да, кёллендириуню системасы да. Кёллендириу деген зат къырал служба системада шёндю да барды, алай ол биз сюйгенча къуралмагъанды эм изгелеге тийишлиликде ишлемейди, - дегенди.

Къыралны инновация жол бла айнытыр ючюн, экономика билим керекди, дегендиле жамауат палатаны членлери эм жангы Президентге ол темагъа жораланнган докладланы да предложениялану пакетин бергендиле. Ол предложениялада уа газны, нефтьни, электрокючню хайырланыуну игилендириуню, файдалы этиуню юслеринден оюмла кёпдюле. Заман болгъанды кесибизни энергетиканы, технологияларыбызны къурургъа. Аллай технологияланы, уллу къоранчла этип, Западдан сатып алабыз, дегендиле палатаны членлери.

Жамауат палата къыралны айныуну стратегия планын Интернетни юсю бла, кёп формальный эм неформальный биригиуле, къауумла бла сюзгенлерин, ол вопрос бла байламлы кёп предложениялагъа, ол санда элледе жашагъанладан келген прежложениялагъа да, къарагъанларын айтханды.

- Ол игиди. Ахыр шартлагъа кёре, къыралны халкъыны 40 миллион адамы кеси ишлеринде Интернетни хайыранладыла. Бу ишде биз алгъа уллу атламла бла барабыз дерге боллукъбуз, кёп айныгъан къыралланы оза, артда къоя. Ол шарт бизни ёсюп келген тёлюбюз, информация-коммуникативный коробкадан къоркъмай, аны терк окъуна хайырлана, аны бла ишлей билгенлерине шагъатлыкъ этеди, - дегенди Дмитрий Медведев.

Басмагъа **ХУЧИНАЛАНЫ Ануар** хазырлагъанды.

Саугъалау

Кезиулю премия - актрисагъа

Арт заманда бизнесмен, къолайлы, искусствогъа сансыз болмагъан жашланы, анга болушургъа сюйгенлени юслеринден дайым да айтылады. Аладан бири Османланы Элдарды.

Элдар бусагъатда Москвада жашайды. Ол анда ГИТИС-ни актёр факультетин бошагъанды. Жашауун театр бла байламлы этмегенликге, ол бирге окъуугъан тенглерин унутмайды. Аппасы, белгили актёр Рахайланы Таубий атлы энчи премия тохташдырыпп, жыл сайын аны искусствода жетишимле болдургъан биреулеринге берилгенди ол. Бу жол аны Къулийланы Къайсын атлы малкъар къырал драма театрны актрисасы Бечелланы Людмила алгъанды. Саугъаны Культура фондну председатели В. Вороков бергенди.

Къууанчлы жыйылыуда театрны художестволу башчысы Къулийланы Борис Рахайланы Таубийни уллу хурмет бла эсгергенди. Аны Цепкин атлы театр училищеге окъургъа баргъанына ол уллу себеп этгенин да айтханды.

Людмила да жыйылгъанлагъа, Османланы Элдаргъа да жюрек ыразылыгъын билдиргенди.

И. БОГАЧЕВА.

Битеуроссей видеоконференция

Рашид НУРГАЛИЕВ:

Биз халкъ милициябыз - олду бизни ышаннгылы таянчагъыбыз

Къабарты-Малкъарда Ич ишлени министерствосунда жамауат советни членлери тюнене къыралны ич ишлерини Управлениялары, ич ишлени баш управлениялары, ич ишлерини министерстволарыны жамауат советлерини битеуроссей видеоконференцияларына къатышхандыла. Анда РФ-ни ич ишлерини органларында жамауат советлени бирбирлери бла байламлыкъда ишлелерин, къурауда эм право низамгъа бузукълукъ этилмезини профилактика мадарларыны къырал системасын жашауда бардыруда жамауат биригиуени магъаналарыны проблемалары сюзюлгендиле. Конференция Кемерово областъда бардырылгъанды. Аны Россейни МВД-сыны жамауат советини председатели Илья Рахмизельевич Резник бардыргъанды.

Жамауат советни тышына барып ётдюрюлген жыйылыууна къатышханланы алгъышлай, Россейни ич ишлерини министри, армияны генералы Рашид Нургалиев право низамны кючлеуде, жалчытыуда жамауат биригиулени артыкъда улуу магъаналарын черте, аланы энчи адамланы эм жамауатны бирикдириуню магъаналы ёзегине санайды. Россейни МВД-сы бардыргъан ачыкъ эм къыйматлы иш, дегенди ол, жамауат жашауда келишиулюкню тутхучлу этиуню кёп тюрлю борчларын жетишимли тамамларгъа онг береди.

Министрни оюмуна кёре, «къылыкъсыз, къаугъалы юйюрлеге» айырып уллу зс бурулургъа керекди. Андан оюм этилип, Ставрополь край, Сахалин дегенча регионлада милицияны юйюр инспекторлары къуралгъандыла. Аланы борчлары - къыйын болумгъа тюшген адамлагъа болушлукъ этиудю. Ол сынау, дегенди министр, кесини хайырын береди, биз аны Россейни битеу регионларында да бардырлыкъбыз.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Рашид НУРГАЛИЕВ:

Биз халкъ милициябыз - олду бизни ышаннгылы таянчгъыбыз

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Министрни оюмуна кёре, жамауат жашауда низамны жалчытыр ючюн обществону къуралыуланы кючлерин хайырланыргъа керекди. Аланы аманлыкъчылыкъны жолун кесиуде магъаналары уллуду. Бусагъатда окъуна бир-бир жерледе энчи охрана агенствоса эм излеу иш бла кюрешген структурала муниципальный къуралулада УВД-ОВД-ланы бириген системаларына киргендие. Ала кыйыын болумлада ишлерге кириширге хазырдыла.

Россейни МВД-сы граждан обществону структуларыны кючлерин, онгларын кенгерте (жаш тёлюню, алчы дин конфессияланы башчыларыны, бизнесни келечиларни тириликлери) аланы жамауат жашауда тынчлыкъ, ырахатлыкъ эм правоны низамы болуу ючюн хайырланыуну шарт мадарларын этеди эм мындан ары да этерикди.

Р.Г.Нургалиев айтылгъан башламчылыкъланы жашауда бардырыуну жанны амалларын, мадарларын табаргъа керекликсин белгилегенди. Ол бор-ну тамамлауда жамауатны бла ич ишлени органларыны бир бирлери бла байламлыкъда ишлеулерин кючлеу жолда жюрюную къорквуусузлугъун жалчытыргъа, къайтарылып этилип тургъан аманлыкъчылыкъны жолун кесерге, жамауат жашауда бек ири адет-къылыкъ тёрелени жангыртыргъа себеплик этеригин айырып чертгенди.

Видеоконференцияда Россейни бир къуум регионларыны жамауат советлерини оноучуларыны ишлерини юсленден да сёз баргъанды. Аланы эсгертиулерине эм оюмларына тынгыланнганды.

Россейни ич ишлерини министри Рашид Нургалиев Кемерово областны оноучуларыны аманлыкъчыланы хаталары жеттен адамлагъа хар не жаны бла да болушлукъ этиулерин бек жаратханды. «Кыйынлыкъгъа тюшгенлени къоруулау, - дегенди ол, - кёп къоранч этиуню излей эсе да, бек керекли ишди. Алай болса, кёп жылланы ичинде къайгъыруусуз къалып тургъанланы кёллери кётюрюледи, алагъа базынылыкъ келеди».

Областны губернатору Аман Тюлеевни милицияны къулдукъчуларына юй ишлергъа узакъ болжалгъа процентсиз кредит бериу, милицияны ёлген къуллукъчуларыны сабийлерине 23 жыл болгъунну орта эсеп бла шахтёрну айлыкъ иш хакъы тенгли пособие тёлеу жаны бла башламчылыкъланы юсюнден да видеоконференцияда махтау сёзле айтылгъандыла.

Областъда саулукълу, адеппли, намыслы тёлю ёсерине уллу эс бурулады. Аны алайлыгъына бир ненча кадет корпус эм башха тюрлю билим берген учреждениялра ачылгъанлары да шагъатды. Алада уа ёксюз сабийле эм аталары, аналары бирге жашамагъан юйюрлени жашлары, къызлары билим аладыла. Ол тюрлю шартла профилактика ишин битеулю системасасы бир кесигидиле.

Министр Рашид Нургалиев ГУВД-УВД-ланы, МВД-ланы, крайланы, областланы башчыларыны, жамауат советлени председателларини эслерин ала регионладан Къырал Думаны депутатларыны юслери бла къыралны законла чыгъарыучу органы «Право низамны сакълау иш бардыярча жамауат бириглилери юсюнден» закон къабул этилиринде къайгъырылырын тилегенди.

Битеуроссей видеоконференцияны ишини ахырында министр Россейни МВД-сыны ачыкъ, ангылашыныулу эм керекли политикасын анда ары бардырыуну магъаналылыгъын айырып чертгенди. Биз халкъ милициябыз, биз халкъдан чыкъгъанбыз, алайды да, бизни ышаннгылы таянчгъыбыз олду, дегенди.

КъМР-де МВД-ны пресс-службасы

Президентге письмода

Сбербанк ачханы къайтарлыкъды

Манга ачхамы артха къайтарып алыргъа болушуругъузну тилейме. 1991 жылда юйюмю сатхан эдим, башха журт сатып алыргъа сюйе эдим. Алай ол кезиучюкде мен бек ауруп къалама да, операция этдирирге тюшген эди. Юйню багъасын (40500 сомну) Бахсан шахарда Сбербанкга, тудугъуну атына счёт ачдыгъ, салгъан эдим. Больницадан чыгъар кезиюме уа бизни битеу ачхабызны инфляция «жутып» къойгъан эди. Юй бийчем бла мен, ауруулу къартла болуп къалгъанбиз, жашыбыз берген гитче юйчюкде жашайбиз. Бизге юйюн кетген ачхабызны орнына компенсация халда, инфляцияны да эсге алып, 4500 сом бердиригизни тилейбиз.

Т.НАХУШЕВ.

Бахсан шахар округ.

Россейни Сбербанкыны Къабарты-Малкъарда 8631 номерли бёлюмюню управляющийи **Х.Урусбиев** жуап береди:

-Тилек бла байламлы тинтиуле бардырылгъан кезиуде тохташдырылгъанына кёре, гражданин Т.Нахушев 2008 жылда 1-чи январгъа дери анга берилирге тийишли компенсация тёлеулени барысын да алгъанды. Аны бусагъатда 16 жылы толгъан тудугъу Резуан, аны аты бла салынган «сабий целевой ачхаы» эм ол ачхагъа къошулургъа керек компенсация тёлеулени жюрютюле тургъан законодательствогъа тийишлиликде саулай да алыргъа эркинди. Т.Нахушев 1991 жылда 20-чы июньнга дери банкга салгъан 50000 сомну, артда уа ол ачханы тудугъуну атынаётдюрген 40500 сомун, эки керге кёбейтилип, ачха иесине компенсация этилген халда 100000 сомгъа жетдирилип берилирге керекди.

«Россей Федерациясы гражданларына банкда жыйып тургъан ачхаларын жерине салыуну эм къоруулауну юсюнден» Федеральный законнга кёре, халкъны аллай ачхасы, къыралны къолундан келгеннге кёре, иелерине кезиуден-кезиуге къайтарылады, аны бла бирге уа ол ачханы сатыу-алыу кючюн жерине къайтарыу да эсге алынады. Болсада банкда тургъан ачханы, инфляцияны да эсге алып, биогюнлюкде барысын да иелерине къайтарыу закон бла тохташдырылмагъанды.

Пособияланы алыр ючюн, заявление эм башха документле берилирге керекдиле

Мен эки сабийим бла эшикде къалгъанма. Жан аурутуп, бир оғурлу тиширыу бизни кесини юйюне жыйгъанды. Ол кеси да кёп сабийли анады. Мен билгенликден, 2007 жылдан бери экинчи сабийни тапхан тиширыугъа 250 минг сом берилирге керекди. Мени уа аллай тиширыуланы санына кёшар ючюн, бир жерге да чакъырмагъандыла. Огъесе ана капитал манга берилирге тийишли тюйюлмюдю?

ЭЛМЫРЗАЛАНЫ М.

Светловодское эл.

КъМР-ни урунуу эм социальный айнытыу министри **Тюбейланы А.** жуап береди:

- Элмырзаланы М.Б. юйюрюню социальный болумун игилендиртир ючюн, КъМР-ни Урунуу эм социальный айнытыу министерстволу Лескен муниципальный районда территориялы управлениясына 2007 жылда туугъан сабийине тийишли пособияланы тохташдырыу бла байламлы документлени кеси жыйып берирге керек болгъаныны юсюнден билдиригенди. Пособийла уа биллайладыла: сабий тугъанда бир кере берилген пособие (8 минг сом), сабийге 1,5 жылы толгъунну къарау ючюн ай сайын берилген пособие (3 минг сом), сабийге ай сайын берилиучю пособие (70 сом).

Андан сора да, Элмырзаланы М.Б. ана капиталны къырал сертификатын алыр мурат бла Пенсия фондуну КъМР-де Территориялы бёлюмюне заявление жазаргъа, Лескен муниципальный районну администрациясына уа юйюрню жашау журт болумлары игилендирилирге тийишлилени санына кёшуулу эм фатар аллыкъланы тизмелерине кийириую юслеринден заявлениялра жазаргъа керек болгъаны да билдиригди.

Оноу

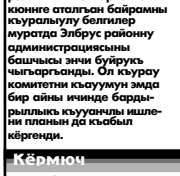

Малкъар халкъны къыраллыгы къайтарылгъан кюннге аталгъан байрамны къуралыулу белгилер муратда Элбрус районну администрациясыны башчысы энчи буйрукъ чыгъарганды. Ол къурау комитетни къауумун эмда бир айны ичинде бардырыллыкъ къуучулы ишлени планын да къабыл кёргенди.

Планны къабыл кёргендиле

Тырнауузну краеведение музейинде уа «Жангыруунгу кюню бла, Малкъар!» деген ат бла экспозиция ачылгъанды. Андан сора шёндюгю малкъар жырланы «Къаяла эжиу этедиле» деген фестивалын, Отарланы Омар атлы республикалы конкурс, Элбрусну тёппесине адамны аягъы басханлы 140-жыллыгъына эмда анга ёрлеген Сотталаны Ахия туугъанлы 220-жыллыгъына аталгъан ингир, «Туугъан жерибизни къадары» деген литература ингир, театр халда къуралгъан «Жашна, мени Малкъарым!» деген концерт да бардыырыгъа белгиленеди.

Байрамны кезиуюнде дагъыдаат чариш, футбол оюнла, каратеден, спортну миллет тюрлюлеринден эришиуле къураллыкъдыла. Билим берген учреждениялада уа Малкъар халкъны къураллыгъы къайтарылгъан кюннге аталгъан дерсле, класс сагъатла бардырыллыкъдыла. «Минги-Тау» кинотеатрда барып, кинофильмле къасъулы кёргюзтюлюкдюле, «Солнышко» шахар солуу паркда аттракционла ишлерикдиле.

ТАЛАЛАНЫ А.

Кёрмюч

Озгъан заманладан бюгюннге дери

Малкъар халкъны къыраллыгы къайтарылгъан кюн жетип келгени бла байламлы республиканы библиотекаларында, ол кюннге аталып, кёрмючле къурадыла. Аладан бирин Хасанияны культура дворецинде да кёрюрге боллукъду.

Библиотеканы таматасы Улбашланы Асият мында Малкъарны тюнеенсин эмда бюгюннгю кюнюн кёрпозтюрге итинггенди. Алайды да, кёрмючню тарых китапла ачадыла. Ызы бла халкъны айтхылыкъ жашларына аталгъан бёлюм барады. Белгили музыкантла Абайланы Солтанбек бла Къазийланы Билял, композитор Байчекуланы Абидин, лётчик Байсолтанланы Алим эм башхала милетибизни ёхтемликлеридиле, атын айтдыргъан жашла.

Къулийланы Къайсынны, Зумакъулланы Танзиляны, башха поэтлерибизни китаплары да поэзияда болдургъан жетимликлеге шагъат эте осеелеле. Мусукаланы Александр а кесини илму ишлеринде халкъны жашау-турмушуну, адеттёресини юсюнден тынгылы жазады.

Асият, Хасанияны тарыхына, аны белгили адамларына аталгъан газет материалланы жыйышдырып, бир къаулы папка хазырлагъанды. Ала да кёрмючде кеслерини жерлерин тапхандыла.

Бизни корр.

21-чи МАРТ – ГИНЖИ ТЕАТРНЫ КЮНЮДЮ

Солуу кюн да ишге тансыкъ болама

Республикада театрланы санында гинжи театрны жашауу шошуракъ кёрюнеди. Баям, ол кесини энчи сахнасы болмай, оюнларын школлада, сабий садлада кёргюзтгени бла байламлыды. Алай, бир кюн ишин тохтатмай, гитче къараучугъа зауукълукъ тапдырып тургъан коллективледи. Мени бюгюннгю ушакъ нёгерим Боташланы Динара анда ишлеп башлагъанлы юч жылгъа жуукъкъалшанды.

«Бизге ол - байлыкъды»

Динараны, СКГИИ-ни актёр факультетинде окъуй туруп, гинжи театрда башларыкъма урунуу жолуму деп эсине да келмегенди. Алай аны устазы Атмырзаланы Магомет Динара кесини насыбын анда сынаргъа боллугъун билдиреди. Театрны директору В.С. Шомахов ыразы болуп алады жаш актрисаны труппагъа.

- Аны актёр усталыкъдан тийишли хазырланыуу болгъанына бек ыразы эдим. Бизни коллектив улуу тюйюлдю, алай бийик билимлери болгъанла аздыла. Актёрла орта билим алып неда башха театрладан келгендие бери, - дейди ол.

Жарыкъ, иш кёллю, жарашыулу Динара коллективде кесини жерин кыйналмай тапханды. Драма актрисагъа гинжилеге юйренген а тынч тюйюлдю. Алай Боташланы къызларыны итинриулюгю, режиссёр Нина Бесчоковоны анга ышандыргъанды. Ол, аны бла бирге ишлеп, актрисаны гинжилени тутаргъа, ойнатыргъа, алагъа жашау берирге да юйретенди.

- Динара гинжи театргъа - байлыкъды, - дейди режиссёр. – Бирле жыйырма жыл ишлегенликге, гинжини тийишли ойнаталмайдыла. Динара уа алагъа жашау береди.

«Диапазону кенгди»

Айтханымча, бюгюнлюкде актриса гинжи театрны битеу оюнларына да къатышады. Ол баш, гитче рольлада ойнагъан гинжилени да жюрютеди. Эм сюйгенлерини саныда Динара «Чудо-репкада» - амманы, «Добрый лев» дегенде Гуляцуну, «Лиса и заяцда» - Тюлкюню санайды. Аны Аммасы тырманчы, хазна биреуге бюсюремеген къарт къатынды. Жаш актрисагъа, ол роль бла ишлей, ауазын тюрлендирирге, анга келишген интонацияла табаргъа да тюшгенди. Ары дери Динара халал жаныуарчыкъланы, къызлыкъсыз жашчыкъланы сыфатларын къурагъанды да, ауазын алагъа келишдирирге юйренгген эди.

- Жыл санына кёреми болур, огъесе башха сыйтлауу барды? Динара сабий рольлагъа аламат келишеди, бютюнда къылыкъсыз, сыркыу жашчыкълагъа, - дейди режиссёр Нина Бесчокова. – Алай къарт амманы сыфатында актрисаны хунерини башха жаны да ачыкъланганды.

«Проделки хитрого попугая», «Лиза и заяц» бла «Светофор» деген оюнлада да Боташланы къызлары жигитлерине келишген къылыкъла, шартла тапханды. Ол дегеним, актриса гинжилени хыйлачы тюлкюню, сыркыу жашчыкъны, къылыкъсыз, менсинген попугайны халлерине, къылыкъларына кёре ойнатады. Сёзюн бошдан айтып къоймай, гинжини ауузына, къылыгъына кёре келишдирир амалла излей тапханды.

Динараны къурагъан сыфатларын сагъына, ол кёп тюрлю планда, жанрда ишлеялыкъ актриса болгъанлыгъна тюшюнебиз. Алайлыгъын режиссёр да былай айтып белгилейди:

- Аны диапазону кенгди.

Боташланы Динара бла ушагъыбызда ол репетицияланы кезиюнде кесини оюмун билдиргенин, жигитин къалай тюрлю кёргенин, жаратхан ролю болса, аны да жашырып къоймагъанын айтды. Гинжи театрны директору бла режиссёру да аны ишде арымагъанын, эрикмегенин, жангы амалла излегенин белгиледиле.

Боташланы Динара.

Жерин тапханды

Динараны гинжи театрда, аякъ тиреп, ишлеп къалгъанына сейир этерча да болмаз. Нек дегенде мен аны курсларыны диплом оюнларында – «Къатын алыуда» - эр кишини, киеулюк Анучкинни сыфатын къурагъанды эсимдеди. Актриса къызгъа угъай, жаш актёргъа да тынч тюйюлдю жылы келген эр кишини ролюн тынгылы ойнагъан. Динарагъа уа, ауазын да базыкъ этип, чархын, санын, жюрюшюн, пластикасын да тюрлендирирге тюшгенди. Юйюр къурагъра термилин, алай онжетинчи кере да ол мураты толмагъан, тилеген къызына эм иги ышана – француз тилни билгеннге санагъан – мискин Анучкинни сыфатын къурагъра Боташланы къызларыны къолундан келген эди.

Быллай шарт актрисаны хунерини бир жанын кёргюзтеди. Актёрланы амплуаларына кёре юлешгенде, сюймеклик рольну, сабийлени, кюлкюню сыфатланы ойнарыкъла деп къараргъа боллукъду. Динарагъа, мени оюмума эсгереди. Ол такъыйкъада юйде шошулукъну излегенин да айтады. Сабий къыз музыка школну скрипка классын бошагъанды. Иги кесек заманны вокал бла да юкюргенди. Школдан сора аны мураты Нальчикдеги СКГИИни вокал бёлюмюне кирирге эди. Къыз профессор Наталия Гасташевадан, аны сохтасы Алан Джоевдан да алгъанды дерсле. Къарачайдан анасы сёлешип, актёр студия къуралгъанын, ол да аны санына кирирге боллугъун ай тханында, Динара: «Угъай, мен жаланда жырны боллукъма!» - дегенди. Алай анга жаланда эки ай керек эди актёр усталыкъны оюерге.

- Солуу кюнледе окъуна театргъа, гинжилеге тансыкъ болама. Оюндан сора сабийлени насыплы кёзлерин, гитче къолчукълары бла къарс ургъанларын кёрсем, аллай насыплы сунама кесими. Ол сезимни бир зат бла да тенглешдиралмайма, - дейди актриса.

Уллу сахнагъа чыгъаргъа термиледи

Ол туугъан жерине, жуукъларына тансыкъ болгъанын да айтады. Алай, анасына, эгечине къарап турмай, кесини жолун кеси излегенге сюйгенди. Динара ары къайтырыгъына да ишексизди.

- Сен, драма актриса, гинжи театргъа баргъанынга ачыу этемисе? – деп сордум. Ол бир кесек тынгылап, былай айтды:

- Мен гинжи театрда ишлегениме ачыу этмейме... Алай бирде алай изляйме, уллу сахнагъа чыгъып, драма оюнда психология рольну ойнагъа. Окъуучан кезиюбюзде мен асламында аллай сыфатланы къурагъанма...

Искусствода жолун кеси къурагъра юйренген, итиниулюгю, иш кёллюлюгю элпек болгъан Боташланы Динара ол муратына да жетер деп ышанабыз.

САРАККУЛАНЫ Асият.

Суратны **ХОЛАЛАНЫ Марзият** алгъанды.

Хуржунда жюрютген телефонла чыкъгъанлай, кёп турмай Солтанланы Шамил (суратда) алагъа ремонт этген мастерской ачады. Ол Нальчикни халкъны жашау жумушларын жалчытхан «Горный» муниципальный унитарный предприятияны биринчи этажында орналгъанды.

Шамил микросхемаладан ангылауу уллу болгъаны себепли къаллай тюрлю аппаратны да ишлеялады. Аладан сора да, ол калькуляторланы, алагъа ушаш башха техниканы да къураялады.

Суратны **ХОЛАЛАНЫ Марзият** алгъанды.

Сабийле кёп тууадыла

Битеу Россейдеча, сабий туугъанда берилген сертификатланы кийириу Къабарты-Малкъарда да демографияны болумну игилендиргенди. Республиканы Саулукъ сакълау министерстволу билдиргенлерине кёре, 2006 жыл бла тенглешдиргенде, 2007 жылда КъМР-де 1902 сабийге кёп туугъанды. Аны бла бирге больницаланы жангы оборудованиялра бла жалчытылынганларыны, врачланы усталыкъларын ёсдюрюню эм къураю ишлени игиленнгенлерини хайырларындан, къагъанакъла жыйырма юч процентге да ёлгендиле.

Бизни корр.

20-чы - 26-чы март кезиуде осал кюн эм сагъатла

21-чи март, байрым кюн (20 сагъатдан 23 сагъатха дери)

Бюйреклеригизни, сийдик жюрюген эм эндокринный системаларыгъызны, теригизни ауруулары къозгъалырга боллукъдула. Бел, невралгия, невростения, радикулит ауруула къыйнарла деген къоркъуу да барды. Кючюгюзню-къаруугъузну зырафына хъоратмазгъа кюрешигиз, кюнюгюзню мамыр, ырахат болумлада ётдюрюрге итинигиз.

«АиФ» газетден.

Тау-лыжа байрам

Минги тау къонакъланы сакълайды

Быйыл Минги тауну тийресинде Чегет талада «Чегет и Я» деген жыр эм спорт фестиваль кесини ишин бешинчи кере бардырлыкъды. Хар замандача, бу жол да ол март айны ахыр ийыгъына тюшгенди.

Алгъынча, быйыл да анга автор жырны усталары, аланы араларында уа Владимир Городзейский, Владимир Хальчинский, Валерий Михлюков, Михаил Калинкин, дагъыда башхала къатышыырыкъдыла. Сау ыйыкъны ичинде Чегетге эм тауда солургъа, лыжала бла учаргъа келгенледен къайсысы да концертлеге, сейирлик тюбешиулеге, ингирлеге барып, лыжала бла учуп, уллу зауукълукъ аллыкъды.

Озгъан жылладача, быйыл да тау-лыжа жыр фестивальны «Эльбрустурист» ачыкъ акционер общество, къыралны ара шахары Москвада къуралгъан «Чегет и Я» чыгъармачы клуб, Россейни наркоконтролюну Федеральный службасыны Къабарты-Малкъарда управлениясы бирге къурайдыла.

Кюндюз «Спорт наркотиклеге къажау!» деген ат бла тау-лыжаладан, фрирайдден эм споуборддан эришиуле, ингирликде уа автор жырны концерти боллукъду. Фестивальны ахыр кюнюнде уа спорт эришиуледе, автор жырда хорлагъанланы алгъашлаларыкъдыла, аланы намысларына уллу концерт да кёргюзтюллюкдю.

Фестиваль бардырылгъан тёрт жылны ичинде анга къатышханланы саны иги кесекге ёсгенди. Минги тауну тийресинде бардырылгъан бийик тау фестивальгъа къыралны ара шахарындан, Санкт-Петербургдан, Волгограддан, Екатеринбургдан, жуукъдагъы эм узакъдагъы тыш къыралладан кёпле келедиле. Минги тау къонакъланы келирлерин сакълайдыла. Фестивальны къурагъанла уа анга къатышыргъа, солургъа сюйгенлени да чакъырадыла.

ДАЛХАТЛАНЫ Марзият.

Ауур атлетика

ЮФО-да бек кючлюле

Бу кюнледе Тырнауузну «Геолог» деген спортсаулукъ кючлеу комплексинде тиширыуланы эм эр кишилени араларында ауур атлетикадан Юг федеральный округну чемпионаты болгъанды. Аны КъМР-ни Физкультура эм спорт жаны бла къырал комитети, Къабарты-Малкъарны ауур атлетикадан федерациясы Малкъар халкъны къыраллыгы къайтарылгъан кюннге жоралагъандыла.

Бу жол, жарсыугъа, эришиулеге Россейни Юг жаны бек ючлю штангачылары къатышалмагъандыла. Ол санда Къабарты-Малкъарны ауур атлетикадан жыйымдыкъ командасыны келечилери Аккайланы Хажи-Мурат, Созайланы Мухаммат, Заур Тахушев, Василий Половников да. Бюгюнлюкде ала Россейни жыйымдыкъ командасыны санында Европаны чемпионатыны хазырлана турадыла.

Болсада, саугъала ючюн спортну халкъла аралы классы он устасы эм Россейни спортуну элли сегиз устасы эришгендиле. Тиширыуланы араларында кеси ауурлукъларында Краснодар крайны келечилери Алиса Малинка, Мария Мартынова, Елена Кудреева, волгоградчы спортчула Элина Мирзоева бла Кристина Силкина, Новочеркасскден Марина Дубровина эм Шахтыден Анастасия Черных биринчи жерлеге тийишли болгъандыла. Команда эсепде ростовчула хорлагъандыла. Краснодар крайны штангачы тиширыулары экинчи жерге чыкъгъандыла. Чечен Республиканы командасы ючюнчю жерге тийишли болгъанды.

Эришиулени ахыр эсебине кёре, тогъуз ауур атлетикачы Россейни спортдан устасыны мардасын толтургъандыла. Мында белгиленген бек кючлю спортчула ауур атлетикадан къыраллы чемпионатына къатышырыкъдыла.

Анатолий ТЕМИРОВ.